

Celostátní kampaň Zachraňme stromy!

L. Matějka / Arnika - CEPO

Seminář / Praha
27. listopadu 2008

Ochrana dřevin – možnosti změny

- přístup vlastníků
- přístup širší veřejnosti
- praxe úřadů
- právní úprava

ZACHRAŇME STROMY

Ochrana dřevin – možnosti změny

- osvěta
- poradenství
- účast na rozhodování
- lobbying

ZACHRAŇME STROMY

Arnika – Centrum pro podporu občanů – Zachraňme stromy

- tiskoviny, web
- poradenská střediska
- případové studie
- kampaň za lepší paragrafy

ZACHRAŇME STROMY

Arnika – Centrum pro podporu občanů – Zachraňme stromy

- <http://stromy.arnika.org>
- Děčín, Jihlava, Ostrava, Praha
- právní a odborné poradenství:
posudky, odvolání, žaloby
- kampaň Zachraňme stromy!

ZACHRAŇME STROMY

lepší §§ pro stromy?

Pokácet strom motorovou pilou trvá několik minut. Je snadné přítom nepomyslet, jak dlouho trvalo, než vyrostl, a jak dlouho bude trvat, než za něj vyrostle náhrada.

Zachraňme stromy!

Petice za lepší paragrafy na ochranu zeleně

Adresáti: Prezidentovi ČR, Parlamentu ČR, Vládě ČR, ministři a Ministerstvu životního prostředí ČR, České inspekci životního prostředí, hejtmánům a zastupitelstvům krajů

Dnes, v době silného znečištění životního prostředí, jsou stromy nenahraditelné. Ostrůvky zeleně v intenzivně využívané krajině a v umělém prostředí měst vytvářejí kyslík, osvěžují vzduch, zachycují prach a škodliviny, hubí mikroorganismy, poskytují stín a tlumí hluk. Parky a sady jsou často jedinými místy k procházkám a odpočinku. Stromy vysazované od renesance podél řek a cest jsou důležitým životním prostorem pro řadu živočichů, utvářejí typickou českou krajinu a připomínají moudrost našich předků. Úbytek zeleně ohrožuje lidské zdraví.

Znepokojuje nás masivní kácení zdravých stromů, jehož jsme v posledních letech svědky. Pod záminkou bezpečnosti dopravy padají staleté aleje, ve městech a obcích se kácí stromy i parky, zelené plochy mizí po celé zemi. Zatímco kdekdo kácí, málokdo sází.

Zadáme, aby byla v českém právním řádu posílena ochrana dřevin rostoucích mimo les v následujících pěti bodech:

- 1) Nezávisle posuzovat hodnotu stromů**
V případě kácení významných stromů je nutné zavést povinné odborné posudky. Odborně způsobilá osoba mimo jiné vyčíslí, k jaké ekologické újmě by kácením došlo.
- 2) Rozhodovat o kácení objektivně**
Malé úřady nemají dost vyškolených úředníků. Obce rozhodující o vlastních parcích jsou zas ve střetu zájmů. Kompetence by se měly převést na větší obce a na sousední úřady.
- 3) Chránit stromořadí v krajině**
Je třeba zrušit výjimky silnicářů a správců toků, kteří smějí kácet aleje a břehové porosty bez povolení. O stromech má vždy rozhodovat orgán ochrany přírody.
- 4) Zapojit veřejnost do rozhodování**
Na základě pouhého oznámení dochází k rozsáhlému kácení také ve městech a obcích. Je nutné omezit kácení na oznámení, kdy se veřejnost nemůže účastnit rozhodování.
- 5) Méně kácet, více sázet**
Za vykácené dřeviny musí být vždy vysazeny nové. Pokud není možná výsadba v místě kácení, musí majitel újmu zaplatit do obecního fondu určeného na výsadbu dřevin.

Tato petice vznikla v Jihlavě se začátkem vegetačního klidu stromů, 1. listopadu 2008

Petiční výbor:

Hana Hegerová, zřizovatelka a hemečka
PhDr. Marie Hrušková, spisovatelka píšící o památných stromech
doc. Ing. Petr Kučera, Ph.D., děkan Zahrádkářské fakulty MZLU v Brně
PhDr. Přemysl Požáha, CSc., moderátor a publicista
RNDr. Jan Fialomý, CSc., pracovník Ústavu systematické biologie a ekologie AV ČR v Třeboni
MUDr. Eva Schallerová, dětská lékařka z Ostravy
Luba Skrzepová, hemečka a spisovatelka
Hana a Petr Šilskýho, hudebníci ze skupiny Javory
Ing. Jiří Valáš, starosta obce Slávilky na Vysočině
Mgr. Lukáš Matějka, právník sdružení Arnika, Šerfůvka 1039, 500 09 Hradec Králové, oprávněný jednatel jménem petičního výboru

Zachraňme stromy! <http://stromy.arnika.org>

- změna společenských poměrů
- omezená účast veřejnosti
- široká možnost správního uvážení
- neochota k upřesňování a výkladu zákona

lepší §§ pro stromy!

Zachraňme stromy - petice za lepší paragrafy na ochranu zeleně
My, níže podepsaní, souhlasíme s textem uvedené petice z 1. listopadu 2008

č.	Jméno a příjmení	Adresa (ulice a město)	Podpis	Mám zájem o další informace
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				

Podepsané archy (nemusejí být zcela zaplněny) zasílejte na adresu:
Arnika, Škrétova 5, 586 01 Jihlava. Děkujeme za Vaši podporu!

Projekt na ochranu zeleně byl podpořen grantem z bilanci, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti, grantem Ministerstva životního prostředí ČR a příspěvkem skupiny The Greens/EFA Evropského parlamentu. Dárci nemusejí souhlasit s obsahem tiskovin.

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

- objektivní a nezaujaté rozhodování
- otevřené rozhodování o kácení
- jasný zákonný rámec, podrobné provedení
- zastavení úbytku dřevin mimo les

nezávisle posuzovat hodnotu stromů

V případě kácení významných stromů je nutno zavést povinné odborné posudky. Odborně způsobilá osoba mimo jiné vyčíslí, k jaké ekologické újmě by kácením došlo.

- dobré příklady (zejm. obec jako žadatel)
- nepřímo výklad MŽP k nutnosti odůvodnit rozhodnutí 1998 (Věstník MŽP 3/1998)
- dostatek odborných kapacit (dendrologové, AOPK, soudní znalci)
- nový zákon o ochraně přírody 2009?

rozhodovat o kácení objektivně

Malé úřady nemají dost vyškolených úředníků. Obce rozhodující o vlastních parcích jsou zas ve střetu zájmů. Kompetence by se měly převést na větší obce a sousední úřady.

- usnesení vlády o přenosu kompetencí 2004
- vládní návrh novely zákona o ochraně přírody 2008
- kontrolní praxe ČIŽP
- judikát NSS k systémové podjatosti (rozh. č. 503 publikované v č. 4/2005 Sb. NSS)

chránit stromořadí v krajině

Je třeba zrušit výjimky silničářů a správců toků, kteří smějí kácet aleje a břehové porosty bez povolení. O stromech má vždy rozhodovat orgán ochrany přírody.

- metodická instrukce MŽP 2008
- zájem veřejnosti (dvě petice k alejím – 8 100 podpisů)
- vládní návrh novely zákona o ochraně přírody 2008
- kontrolní praxe ČIŽP
- nový zákon o ochraně přírody 2009?

zapojit veřejnost do rozhodování

Na základě pouhého oznámení dochází k rozsáhlému kácení také ve městech a obcích. Je nutné omezit kácení na oznámení, kdy se veřejnost nemůže účastnit rozhodování.

- výklady MŽP 1999 (a nepublikované z I. 1999 a 2002)
- nepřímo výklad MŽP k účasti veřejnosti 2003
- nepřímo výklady MŽP k rozhodování o náhradní výsadbě 1998 (Věstník MŽP 3/1998)
- judikát NSS (rozh. č. 194 v 5/2004 Sb. NSS)
- kontrolní praxe ČIŽP
- nový zákon o ochraně přírody 2009?

méně kácet, více sázet

Za vykácené dřeviny musí být vždy vysazeny nové. Pokud není možná výsadba v místě kácení, musí majitel újmu zaplatit do obecního fondu určeného na výsadbu dřevin.

- doporučená metodika AOPK 2005 a přípravy nové metodiky 2008
- dobrá praxe
- nepřímo výklad MŽP k nutnosti odůvodňovat rozhodnutí o náhradní výsadbě 1998 (Věstník MŽP 3/1998)
- špatná praxe ČIŽP s náhradní výsadbou a nápravnými opatřeními
- zákonný předpoklad (16 let)+zpracované návrhy zákona o ekologické újmě za kácení
- nový zákon o ochraně přírody 2009?

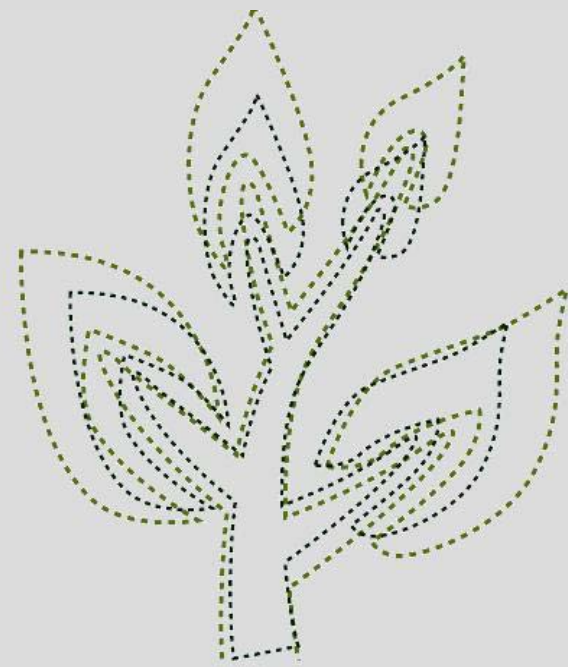

1. aktivizace veřejnosti

2. aktivní místní NNO

3. podpora legislativních změn

- účast v územním plánování
- přímá demokracie

- účast na rozhodování
- soudní prostředky ochrany

- odborný lobbying
- mediální a občanský tlak

změny právní úpravy

změna úřední praxe

změna přístupu vlastníků

§ soudní judikatura

- úřední výklady a metodiky
- aktivní veřejnost

§§ zákon o ochraně přírody,
stavební zákon, zákon o
odvodech

- prováděcí předpisy
- územní plány a obecní vyhlášky
k zeleni

děkuji za pozornost!

lukas.matejka@arnika.org

